

**Základní škola a Mateřská škola
Věry Čáslavské, Praha 6**

**Výchovně vzdělávací
program Školní družiny**

1 Charakteristika školní družiny

Naše školní družina je pevnou součástí školy, která má výhodnou pozici. Ač je měště, obklopuje ji množství zeleně a parků a je v blízkém dosahu historického centra našeho hlavního města Prahy. Praha 6 - Břevnov, kde se škola nachází, je též důležitou historickou součástí Prahy. Školní družina této pozice bohatě využívá k výletům, vycházkám, návštěvám výstav a různým jiným akcím pořádaných v hlavním městě. Žáci se plně účastní moderního pojetí života s propojením k bohatým tradicím našeho hlavního města, jehož jsme součástí.

Činnosti ve školní družině jsou nejen odpočinkové a relaxační, ale i vzdělávací. Směřují k cílenému ovlivňování jejich volného času. Nabízíme dětem různé aktivity, individuální či skupinové, které se řídí jejich momentálními potřebami. Využíváme běžné životní situace vznikající v průběhu pobytu dětí ve školní družině. Organizujeme v průběhu týdenního programu zájmové aktivity tak, aby každý mohl uplatnit své specifické vlohy a schopnosti. Snažíme se jim dávat i dostatek prostoru pro spontánní aktivity.

2 Organizace provozu

V odděleních školní družiny jsou žáci 1. – 4. ročníku školy. Počet dětí v odděleních se naplňuje nejvýše do počtu 30 dětí na 1 oddělení. Školní družina provozuje svoji činnost ráno od 6:30 do 7:40 hod před začátkem vyučování. Po skončeném vyučování od 11:40 přebírá děti od učitelů a po obědě až do 17:00 hod probíhá výchovně vzdělávací program.

Vychovatelky v jednotlivých odděleních zajišťují přihlašování a odhlašování žáků, předávání informací rodičům, vyřizují náměty a stížnosti. Za pobyt žáků ve školní družině je vybírán poplatek, který vybírá hospodárka školy. Rozsah docházky do družiny je uveden na zápisním lístku do školní družiny.

Rodiče mohou vyjadřovat připomínky k programu školní družiny denně při předávání dětí, na třídních schůzkách, kterých se vychovatelky pravidelně účastní. Konkrétní představu o její činnosti si mohou vytvořit, když se sami zapojí do akcí, které školní družina pro rodiče pořádá.

3 Materiální a personální podmínky

Vychovatelky v jednotlivých odděleních školní družiny zajišťují přihlašování a odhlašování žáků, předávání informací rodičům, vyřizují náměty a stížnosti. Aktuální výše poplatku za školní družinu je uveřejněna na webových stránkách školy. Část těchto finančních prostředků je použita na nákup materiálu (papíry, barvy, lepidla a jiné pomůcky), na obnovu interiéru a dalšího vybavení jednotlivých oddělení.

Plně kvalifikované vychovatelky využívají se svěřenými dětmi tři kmenové místnosti školní družiny. Jsou vybaveny herním prostorem, který je využíván v odpoledních hodinách, pokud děti netráví čas na školním hřišti, kobercem, který je určen mimo jiné i k relaxačním činnostem dětí, ale i studijním prostorem, který může být využit dětmi při přípravě na vyučování na další den. Jak již bylo zmíněno, školní družina využívá i jiné prostory školy (včetně odborných učeben a hřiště), které odpovídají vychovatelkou či dětmi zvolené činnosti. V rámci školní družiny probíhají i odborně vedené kroužky. Nabídka kroužků je uveřejněna na webových stránkách naší školy pod názvem „Školní klub“.

4 Výchovně vzdělávací program

Program družiny je založený na vzdělávání hrou. Práci s tematickými celky uskutečňujeme především na základě prožitých zkušeností dětí. Vytváříme i nové situace, které propojujeme s reálnými životními situacemi. Prohlubujeme a rozvíjíme poznatky a dovednosti získané při vyučování. Program je konkrétněji stanoven v ročním plánu, a to pro jeden vzdělávací cyklus pro děti 1. – 4. ročníku a vychází z RVP ZV.

Výchovně vzdělávací strategie

Formou zájmových činností umožňujeme dětem osvojení různých strategií učení, podněcujeme je k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů. Snažíme se rozvíjet jejich schopnost spolupráce s respektováním druhých. Děti vedeme k účinné a otevřené komunikaci s vrstevníky i dospělými, k zodpovědnému chování k sobě i okolí.

Kompetence k učení si osvojují při přípravě na vyučování, které probíhá formou didaktických her, soutěží, kvízů, hrami s počítáním, šachy, kvarteta, písemnou formou a vypracováním domácích úkolů za souhlasu rodičů.

U **kompetence k řešení problémů** si děti osvojují konkrétní varianty řešení v různých situacích. Děti hodnotí výsledky svých činů a rozebírají je, předvídají reakce, které by v daných situacích mohly být vhodnějším řešením.

Kompetence komunikativní zahrnuje zdokonalování se při jazykovém a literárním projevu, využívá informační a komunikativní prostředky, děti se učí naslouchat a vhodně reagovat, formulovat své myšlenky a názory.

V **sociální a personální kompetenci** se děti učí pracovat ve skupině, s pedagogy se podílí na vytváření pravidel vhodných pro skupinu, čerpají ze zkušeností druhých lidí, učí se toleranci a kompromisu.

Kompetence občanská pomáhá dětem osvojit si názory, schopnosti a dovednosti, které jim umožní zvládnout současný i budoucí život. Opět zde řeší konfliktní situace, jak na ně reagovat a řešit je. Učí se aktivně zapojit do kulturního dění skupiny a širšího okolí, poznávají tradice, kulturně historické dědictví, chápou své povinnosti ve škole i mimo ni. Učí se zodpovědnému chování a pomáhat druhým.

Kompetence pracovní zahrnuje výuku, jak správně využít nabízené zájmové činnosti k samostatnému rozvoji a zdokonalování sebe sama v různých pracovních dovednostech. Zde se děti učí mít vztah k vlastnoručně vyrobenému výrobku. Cílem je umět aplikovat různé pracovní postupy při činnostech s různými materiály a umět pracovat s pomůckami.

Obsah výchovně vzdělávací činnosti

Všechny akce a společenské aktivity probíhají plánovitě. Jednotlivé ročníky jsou rozpracovány do celkového ročního plánu školní družiny, do ročních osobních plánů vychovatelek, do měsíčních plánů. Na týdenní činnosti se vychovatelky připravují a domlouvají osobně a individuálně.

Rozvržení činností je rozděleno do dvou rovin. V **první rovině** probíhá činnost zaměřená na konkrétní plánování v jednotlivých měsících roku, jako jsou výlety, výstavy, společenské akce a kulturní programy. Tyto akce a činnosti jsou konkrétně a podrobně zpracovány v ročních a měsíčních plánech. Akce jsou vybírány aktuálně dle nabídky, možností a s ohledem na roční období, ve kterém se uskutečňují. **Ve druhé rovině** jsou činnosti, které se v průběhu školního roku opakují, v jednotlivých měsících na sebe navazují a kvalitativně se zlepšují. Mají návaznost na výuku, život ve škole a berou ohled na roční období. Sem patří veškeré výchovy, příprava na vyučování, rekreační činnost a aktivní odpočinek po vyučování.

Školní družina vychází především z těchto vzdělávacích oblastí:

- Jazyk a jazyková komunikace
- Matematika
- Informativní a komunikační technologie
- Člověk a jeho svět
- Člověk a zdraví
- Tělesná výchova
- Umění a kultura
- Člověk a svět práce

4.1 Jazyk a jazyková komunikace

Komunikace a sloh, jazyková výchova, literární výchova

Výstupy:

- rozliší spisovnou a nespisovnou češtinu
- zvládá hlasité a tiché čtení, správně píše
- umí vyprávět souvisle děj, reprodukuje obsah sdělení, zapamatuje si fakta
- navazuje na znalost z výuky a rozvíjí je při praktických činnostech – vycházky, didaktické hry, prohlubuje logické myšlení, vyjadřuje své pocity z četby, volně reprodukuje text, sám text tvoří

Činnosti:

- zásady dorozumívání a mluveného projevu
- oslovení, dialog, zdvořilé vystupování, blahopřání, vyprávění
- účast v soutěžích, vystoupení na besídkách a akcích školy
- příprava na vyučování, didaktické hry k učivu
- rozšiřování pasivní i aktivní slovní zásoby, modulace řeči, drobné jazykové útvary
- naslouchání literárním dílům

4.2 Matematika

Výstupy:

- řeší jednoduchou problematiku v praktickém životě
- získá možnost srovnání sebe a ostatních dětí ve skupině
- prožívá radostné pocity při úspěchu, nalezení správného řešení
- osvojí si hrou kladný vztah k matematice

Činnosti:

- doplňování a rozšiřování učiva při didaktických hrách a zábavném počítání
- užití názvů geometrických tvarů v praktickém životě
- jednoduché rébusy, slovní matematické hádanky, kvízy, křížovky
- logické myšlení – šachy, kvarteta
- počítání předmětů, rozpočítávání při rozdělování do skupin, porovnávání výsledků soutěží
- předvídavost při stolních hrách
- časové údaje, rozdělení dne a činností

4.3 Informační a komunikační technologie

Výstupy:

- pracuje s textem a obrázkem
- ověřuje si informace

Činnosti:

- základy práce s PC
- vyhledávání informací na internetu
- komunikace pomocí internetu, telefonu

4.4 Člověk a jeho svět

Místo, kde žijeme

Výstupy:

- vyzná se v orientaci – bydliště, škola, obec, kraj
- pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí

Činnosti:

- vycházky, výlety
- poznávání služeb v obci
- dopravní výchova v rámci obce

Lidé kolem nás

Výstupy:

- rozlišuje blízké vztahy v rodině
- ví, jaká existují povolání a pracovní činnosti
- rozliší kladné a záporné chování
- dodržuje pravidla pro soužití ve škole

Činnosti:

- uplatňování společenských zásad chování, jednání s lidmi, sdílení tolerance ve skupině
- radost ze spolupráce, pozitivní klima ve skupině, klady při hodnocení
- plnění povinností
- předcházení šikaně
- pravidla pro stolování

Lidé a čas

Výstupy:

- rozliší přítomnost, minulost, budoucnost
- užívá časové údaje, umí čas změřit
- zná mýty a báje spjaté s místem bydliště

Činnosti:

- orientace v časovém sledu programů při organizaci programu školní družiny (zájmové kroužky, výlety a ostatní zájmové akce a činnosti)
- správný režim dne a jeho dodržování
- návyk k pravidelné přípravě na vyučování • efektivní vyplňování volného času

Rozmanitost přírody

Výstupy:

- pozoruje a porovnává změny podle ročních období
- ohleduplně se chová k přírodě a ochraňuje ji

Činnosti:

- vycházky, knihy, výlety – lidský vliv na přírodu
- příspěvní k ochraně přírody – třídění odpadu
- sběr starého papíru – soutěž
- péče o ptactvo

4.5 Člověk a zdraví

Výstupy:

- zvládá základní hygienické návyky
- má elementární znalosti o lidském těle
- pečuje o své zdraví
- dodržuje zásady bezpečnosti
- dodržuje pravidla silničního provozu
- plánuje svůj čas – duševní hygiena
- rozlišuje etapy lidského života

Činnosti:

- besedy, rozhovory, práce s knihou a dokumenty – video, televize
- výživa, hygiena, denní režim
- mezilidské vztahy
- zdravotní prevence – otužování a pravidelný pohyb
- zásady první pomoci – praktické ukázky
- bezpečné chování při hrách a zájmových činnostech

4.6 Tělesná výchova

Výstupy:

- žák se naučí spojovat pohybovou činnost se zdravím, návyk na pohybovou aktivitu
- využívá nabízené příležitosti k pohybové aktivitě
- zvládá jednoduché pohybové činnosti sám i ve skupině
- dodržuje zásady bezpečnosti
- jedná podle pravidel her a soutěží
- dokáže pohybové výkony porovnat a změřit

Činnosti:

- základy gymnastiky, atletiky, sportovních her, plavání a pohybových her
- turistika a pobyt v přírodě
- bruslení a bobování
- využití tělocvičny, školního hřiště, areálů a center využívaných při náplni volného času
- zdokonalování výkonnosti i pobytem na čerstvém vzduchu

4.7 Umění a kultura

Výtvarná výchova

Výstupy:

- umí zacházet s výtvarnými potřebami a pomůckami, připraví si pracovní místo uklidí po sobě, používá pracovní oblečení
- zvládá jednoduché výtvarné techniky
- dokáže tvořivě myslet, naučí se dál rozvíjet tvořivost
- spolupracuje a konfrontuje své názory, umí zhodnotit svůj výtvar i výtvar ostatních

Činnosti:

- rozmanité výtvarné techniky – vykreslování, obtiskování, zapouštění barev, voskové techniky, kresba na asfalt
- práce s přírodninami, textilem, papírem, modelovací hmotou, recyklovaným materiálem, koláže, zdobení potravinářským materiálem
- zážitkové kreslení – četba, filmy, výstavy a výlety

4.8 Člověk a svět práce

Práce s drobným materiálem

Konstrukční činnosti

Pěstitelské práce

Příprava pokrmů

Výstupy:

- vytváří jednoduché předměty, volí vhodné pomůcky a pracovní postupy
- udržuje pořádek na pracovním místě, dodržuje bezpečnost práce
- provádí montáž a demontáž při práci se stavebnicí
- pracuje podle jednoduchého návodu, předlohy, náčrtu
- provádí jednoduché pozorování, hodnotí výsledky
- pečuje o rostliny
- připraví jednoduchý pokrm
- dodržuje základy hygieny v kuchyni
- dodržuje pravidla stolování

Činnosti:

- pracovní činnosti s papírem, látkou, přírodními materiály, keramickou hlinou
- při práci se stavebnicí pracuje dítě samostatně, často ve skupinách
- vysévá a zalévá květiny
- udržuje pořádek na školní zahradě
- stolování v praktickém životě – školní jídelna, pizzerie
- umyje po sobě drobné nádoby, utře stůl, podlahu

5 Evaluační činnost školní družiny

Evaluační činnost je součástí celkové autoevaluace školy. Na základě podkladů vychovatelek jednotlivých oddělení se průběžně vyhodnocuje naplňování výchovně vzdělávacích cílů, a to i podmínek a výsledků výchovně vzdělávacího procesu.